

รายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
กิจกรรมส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ (Urban Agriculture)

กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

กรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตร โดยนำกลไกสำคัญได้แก่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการสินค้าเกษตร การให้บริการทางการเกษตร เกษตรกรต้นแบบ เกษตรกรปรารถนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ที่มีทักษะความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง โดยร่วมวางแผนพัฒนาพื้นที่กับเจ้าของที่ดินในฐานะหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง เพื่อดำเนินการผลิตเกษตรที่สอดคล้องกับตลาด มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น ระบบเกษตรอัจฉริยะ และเกษตรปลอดภัย ที่ใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้ดำเนินการนำร่องการพัฒนาพื้นที่เกษตรเขตเมือง จากพื้นที่ที่กว้างว่างเปล่าหรือใช้ประโยชน์ไม่เต็มประสิทธิภาพ ในพื้นที่เป้าหมายของ ๕ จังหวัดนำร่อง คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร เพื่อพัฒนาให้เป็นพื้นที่ต้นแบบการทำเกษตรในเขตเมือง สร้างพื้นที่สีเขียวเพื่อการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงเกษตร

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อรายงานผลการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กิจกรรมส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ (Urban Agriculture) ซึ่งรวบรวมมาจากผลการดำเนินงานของพื้นที่เป้าหมายของโครงการฯ ในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดนำร่อง คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร และผลการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๓ รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตอบแบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมเกษตรเขตเมืองในอนาคต และขยายผลการพัฒนาไปยังพื้นที่เขตเมืองอื่นทั่วประเทศ

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร
ตุลาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

หน้า

๑. สรุปผลการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กิจกรรมส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ (Urban Agriculture)	
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑
๑.๓ เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ	๑
๑.๔ กลไกการส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ	๑
๑.๕ กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน	๓
๒. ผลการดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการ	
๒.๑ ผลการประชุมเตรียมความพร้อมการดำเนินงานโครงการฯ	๕
๒.๒ ผลการรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการฯ	๖
๒.๓ ผลการจัดคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching)	๗
๒.๔ ผลการดำเนินการผลิตตามแผนธุรกิจครบวงจร (ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้)	๑๒
๒.๕ ผลการดำเนินงานจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมือง	๑๗
๓. สรุปผลการติดตามและผลประเมินโครงการฯ	
๓.๑ ผลการติดตาม ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	๒๐
๓.๒ ผลประเมินโครงการฯ	๒๒

สรุปผลการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กิจกรรมส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ (Urban Agriculture)

๑. หลักการและเหตุผล

ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและสร้างรายได้ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่สำคัญ พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบท มีการจัดการระบบชลประทาน พัฒนาอาชีพเกษตรด้านองค์ความรู้และการจัดการตลาดจากหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ในเขตเมือง ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก (Climate Change) ส่งผลกระทบการผลิตเกษตรในระยะยาว ประกอบกับการเผชิญวิกฤตจากโรคระบาดติดต่อกันมา ส่งผลให้เกิดความต้องการพื้นที่เพื่อทำการเกษตรเพิ่มขึ้น และสร้างความมั่นคงด้านอาหารในเขตเมือง ซึ่งมีพื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่ากระจายอยู่ในเมืองเป็นจำนวนมาก บางพื้นที่มีการปรับเปลี่ยนมาทำการเกษตรแบบขาดการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เพื่อลดภาระภาษีที่ดินที่รกร้างว่างเปล่า ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน

กรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจส่งเสริมและพัฒนการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตร โดยมีกลไกสำคัญ ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการสินค้าเกษตร การให้บริการทางการเกษตร เกษตรกรต้นแบบ เกษตรกรปรารถนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่เกษตรเขตเมือง มีทักษะความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง โดยร่วมวางแผนกับเจ้าของที่ดินในฐานะหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง ดำเนินการผลิตเกษตรที่สอดคล้องกับตลาด มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น ระบบเกษตรอัจฉริยะ และเกษตรปลอดภัยโดยใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้เป็นพื้นที่ต้นแบบการทำเกษตรในเขตเมือง เกิดพื้นที่สีเขียวเพื่อการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงเกษตร และขยายผลการพัฒนาไปยังพื้นที่อื่นทั่วประเทศ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาพื้นที่เขตเมืองให้เกิดการใช้ประโยชน์ในการผลิตทางการเกษตร สามารถพัฒนาเป็นฟาร์มเกษตรอัจฉริยะ ผ่านกลไกพัฒนาการเกษตรของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๒.๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรเขตเมือง

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๓.๑ พื้นที่เขตเมืองที่รกร้างว่างเปล่า หรือพื้นที่ทำการเกษตรที่ใช้ประโยชน์ไม่เต็มประสิทธิภาพ ในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดนำร่อง คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร รวมเป้าหมายทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ แปลง

๓.๒ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์ปฏิบัติการในสังกัด จำนวน ๒๓ แห่ง เป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการพื้นที่เป้าหมายเกษตรเขตเมือง

๔. กลไกการส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ

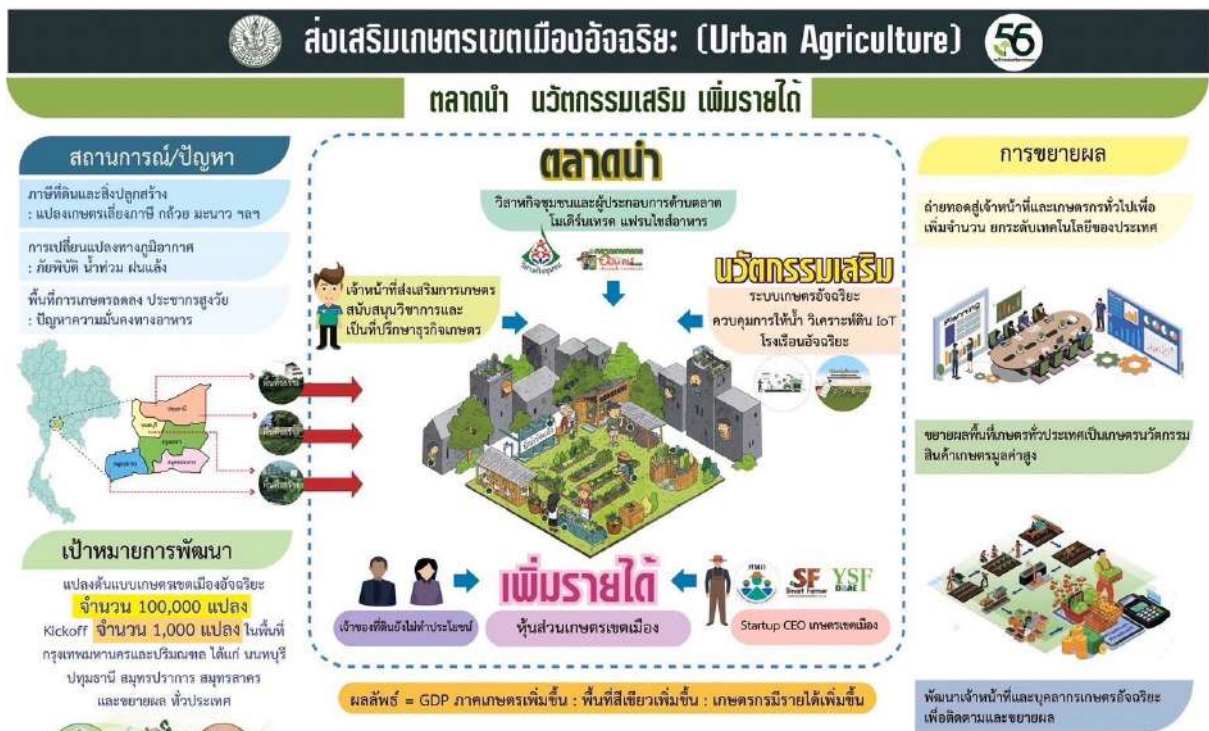
๔.๑ **หุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง** คือ เจ้าของที่ดินที่ต้องการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าเขตเมืองหรือพื้นที่การเกษตรที่ใช้ประโยชน์ไม่เต็มประสิทธิภาพ พื้นที่ว่างเปล่าในหมู่บ้านจัดสรร การเคหะ ชุมชนที่อยู่อาศัย หรือที่สาธารณะประโยชน์ที่ได้รับอนุญาตจากผู้มีกรรมสิทธิ์ครอบครอง ที่ประสงค์พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งผลิตอาหาร สร้างรายได้ และเพิ่มพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน

๔.๒ เกษตรกรผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง (Startup CEO) คือ เกษตรกรหรือบุคคลผู้ที่มีประสบการณ์ความรู้ความสามารถทำหน้าที่บริหารจัดการแปลงเกษตรเขตเมือง ได้แก่ เกษตรกรต้นแบบของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือ เกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer หรือ Young Smart Farmer หรือ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ หรือผู้ที่จบการศึกษาด้านเกษตรที่มีทักษะความรู้เชี่ยวชาญ ที่สมัครเข้าร่วมการพัฒนาพื้นที่เกษตรร่วมกับเจ้าของที่ดินหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง

๔.๓ เจ้าของนวัตกรรมระบบเกษตรอัจฉริยะ คือ ผู้ให้การสนับสนุนเทคโนโลยีด้านการเกษตรเพื่อพัฒนาการทำเกษตรเขตเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรูปแบบที่เหมาะสม ได้แก่ ฟาร์มเกษตรอัจฉริยะ (จัดการดิน ควบคุมการให้น้ำ ธาตุอาหาร จัดการศัตรูพืช ตลาดออนไลน์ IoT) ปลุกผักแนวตั้ง ผักยกแคร่ ผักไฮโดรโปนิกส์ ผักกางมุ้ง Plant Factory โรงเรือนปลูกพืช เป็นต้น

๔.๔ วิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการด้านตลาด คือ เกษตรกร กลุ่มเกษตร หรือภาคเอกชน ที่ทำหน้าที่รวบรวมและกระจายผลผลิตของฟาร์มเกษตรเขตเมือง สู่ตลาดระดับต่างๆ เช่น ห้างร้าน โมเดิร์นเทรด แพรนซ์ส์อาหาร โรงงานแปรรูป โรงเรียน กลุ่มพ่อค้าแม่ค้า บุคคลทั่วไป และตลาดเกษตรกรออนไลน์

๔.๕ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทำหน้าที่สนับสนุนวิชาการด้านพืช การวางแผนการผลิต การดูแลป้องกันอารักขาพืช การประสานงานจัดหาช่องทางตลาด และเป็นที่ปรึกษาธุรกิจเกษตรให้แก่หุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง

๕. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

ขั้นเตรียมการ

๕.๑ สร้างการรับรู้/ประชาสัมพันธ์ โครงการฯ

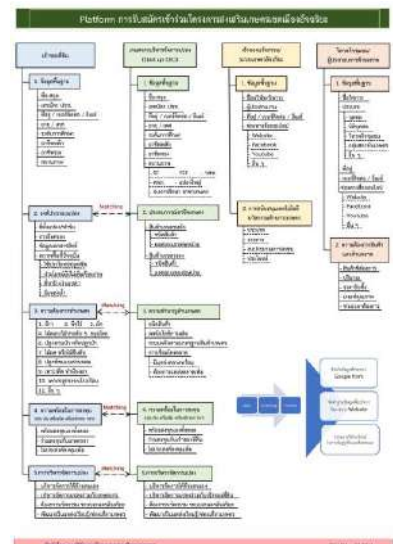
- ๑) กำหนดกรอบการดำเนินงาน หลักเกณฑ์การส่งเสริมเกษตรกรเขตเมือง ฟาร์มโมเดลต้นแบบ
- ๒) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ เผยแพร่สร้างการรับรู้ทางช่องทางสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อประชาสัมพันธ์ วิทยุทัศน์ อินโฟกราฟฟิก เป็นต้น
- ๓) สื่อสารสาธารณะ และประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ
- ๔) พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ปฎิหารธุรกิจเกษตร และคณะกรรมการ ศพก. เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้คำปรึกษา คำแนะนำในการออกแบบฟาร์ม การจัดทำแผนจัดการฟาร์ม และแผนธุรกิจ และแนวทางสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงตลาด

๕.๒ รับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการ

- ๑) พัฒนาระบบงานการรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการทางระบบออนไลน์ (Platform online) เพื่อจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะพื้นที่ และความต้องการพัฒนาของเจ้าของที่ดินหุ้นส่วนเกษตรกรเขตเมือง ข้อมูลศักยภาพและความพร้อมเกษตรกรผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง และใช้ประโยชน์ของข้อมูลในการค้นหา และจับคู่หุ้นส่วนเกษตรกรเขตเมือง
- ๒) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัด/อำเภอ ค้นหา แนะนำ เชิญชวน เจ้าของที่ดินที่มีพื้นที่ว่างเปล่าและต้องการทำการเกษตรในเขตเมือง เข้าร่วมโครงการฯ พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เช่น ฟาร์มโมเดลต้นแบบ ระบบเกษตรอัจฉริยะ และรับสมัครเกษตรกรผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง ได้แก่ Young Smart Farmer หรือเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเข้าร่วมโครงการฯ ในการผลิตและจัดการธุรกิจเกษตรเขตเมือง และขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร
- ๓) เปิดรับสมัครทางระบบออนไลน์ ช่วงเวลาการรับสมัคร กลุ่มเป้าหมาย ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย
 - (๑) หุ้นส่วนเกษตรกรเขตเมือง
 - (๒) เกษตรกรผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง
 - (๓) เจ้าของนวัตกรรมระบบเกษตรอัจฉริยะ
 - (๔) วิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการด้านตลาด

คู่มือแนวทางปฏิบัติงาน

ขั้นพัฒนาพื้นที่เกษตรเขตเมือง

๕.๓ การจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching)
โดยการจัดเวทีประชุมร่วมกัน เพื่อให้ผู้สมัครร่วมโครงการ ๔ กลุ่มเป้าหมาย ได้ร่วมกันเรียนรู้การออกแบบฟาร์มโมเดล การวางแผนตลาด และการจัดทำข้อตกลงร่วมหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง เพื่อการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาพื้นที่เกษตรเขตเมือง และจัดทำเป็นหนังสือข้อตกลงการเป็นหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง

๕.๔ กิจกรรมเปิดตัวโครงการ (Kickoff) โดยกำหนดจัดงานเปิดตัวโครงการเพื่อสร้างการรับรู้ และประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน ผู้ร่วมงานประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้แทนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายเกษตรกร เจ้าของที่ดินร่วมโครงการ หน่วยงานสนับสนุนเทคโนโลยี ร่วมกิจกรรมเปิดตัวโครงการ และงานแถลงข่าวสื่อมวลชน

๕.๕ การผลิตตามแผนธุรกิจครบวงจร (ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้)

- ๑) เกษตรกรผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง ดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนตลาด
- ๒) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่ ให้คำปรึกษา แนะนำด้านการวางแผนการผลิตเกษตร การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิต และการเชื่อมโยงตลาด ให้แก่หุ้นส่วนเกษตรเขตเมืองและเกษตรกรผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง

ขั้นติดตามและขยายผล

๕.๖ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมือง สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย หน่วยงานเครือข่ายที่มีส่วนสนับสนุน ได้แก่ มท. พณ. อปท. ชุมชน มูลนิธิ หน่วยงานวิชาการ เป็นต้น เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ตัวแทนเจ้าของที่ดินหุ้นส่วนธุรกิจเกษตร ตัวแทนเกษตรกรผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง เพื่อติดตามความก้าวหน้า จัดกิจกรรมเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การขยายผลการพัฒนาเกษตรเขตเมืองในระยะต่อไป

๕.๗ ติดตาม ประเมิน สรุปบทเรียน

- ๑) กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรดำเนินการสนับสนุน ติดตาม และสรุปประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการ
- ๒) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ -๓ ดำเนินการสนับสนุน ติดตาม และสรุปบทเรียนผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ และจัดทำแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะของจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ
- ๓) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ
 - ติดตามเพื่อจัดเก็บข้อมูลตลอดฤดูกาลผลิต และสรุปผลการดำเนินงาน เชิงปริมาณ รายได้ ประเมินความพึงพอใจผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสรุปบทเรียนผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาของแปลงเกษตรเขตเมืองที่เข้าร่วมโครงการ
 - รายงานความก้าวหน้าให้กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรทราบเป็นรายเดือน ทางอีเมล onefarm_362@hotmail.com ภายในวันที่ ๓ ของเดือนถัดไป เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๗

แบบรายงานความก้าวหน้า

๖. ผลการดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการ

๖.๑ ผลการประชุมเตรียมความพร้อมการดำเนินงานโครงการฯ

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร จัดประชุมเตรียมความพร้อมการดำเนินงานโครงการ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กิจกรรมส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ (Urban Agriculture) เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๗ โดยมี นายกฤษ อดุตมะเวทิน รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นประธานการประชุม พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากกอง/สำนัก หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่

- ด้านนวัตกรรม ได้แก่ บริษัท ยูนิค ทรานส์ฟอร์มเชน จำกัด (FarmFair) บริษัท เอส.เค.สมาร์ตฟาร์ม แอนด์ การ์เด็น จำกัด และสถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร

- ด้านตลาด ได้แก่ ตลาดไท และ Tops Supermarket

- ผู้แทนสมาคมหอการค้า สมาอุตสาหกรรม สมาคม อบต. แห่งประเทศไทย YSF

- เจ้าของที่ดิน และเกษตรกรแปลงต้นแบบ ใน ๕ จังหวัดนำร่อง (กรุงเทพมหานคร, นนทบุรี, ปทุมธานี, สมุทรสาคร และสมุทรปราการ) เข้าร่วมประชุม

ในการประชุมดังกล่าว ได้นำเสนอแนวทางการส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ (Urban Agriculture) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ รายงานผลความก้าวหน้าแปลงต้นแบบเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ จำนวน ๕ จุด และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมเกษตรเขตเมืองร่วมกัน สำหรับหน่วยงานภาคเอกชนยินดีให้การสนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมและร่วมดำเนินการพัฒนาแปลงเรียนรู้ตลอดจนร่วมเชื่อมโยงด้านการตลาดและพร้อมเป็นแหล่งรองรับผลผลิตจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๖.๒ ผลการรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการฯ

สรุปผลการรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทั้ง ๕ จังหวัดเป้าหมายนำร่อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร พบว่า มีเกษตรกรเจ้าของที่ดินที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๑,๐๒๙ แปลง จากเป้าหมายของโครงการฯ จำนวน ๑,๐๐๐ แปลง (จังหวัดละ ๒๐๐ แปลง) โดยแบ่งเป็น

- เจ้าของที่ดินที่พร้อมลงทุน จำนวน ๔๔๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙๕
- เจ้าของที่ดินที่ยินดีร่วมลงทุน จำนวน ๗๕ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๗.๒๙
- เจ้าของที่ดินที่ไม่พร้อมลงทุน จำนวน ๕๑๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๗๖

และในการขับเคลื่อนโครงการฯ ยังประกอบด้วยเกษตรกรบริหารจัดการแปลง (Start up CEO) จำนวน ๗๑ ราย เจ้าของนวัตกรรม/ระบบเกษตรอัจฉริยะ จำนวน ๒๓ ราย และวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการด้านตลาด จำนวน ๓๒ ราย ที่พร้อมขับเคลื่อนและร่วมสนับสนุนโครงการฯ ให้บรรลุตามเป้าหมายและแนวทางที่กำหนด

ตารางที่ ๑ ผลการรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการฯ และผลการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจฯ

จังหวัด	เจ้าของที่ดิน				เกษตรกรบริหารจัดการแปลง (Start up CEO)				เจ้าของนวัตกรรม/ ระบบเกษตรอัจฉริยะ (ราย)	วิสาหกิจชุมชน/ ผู้ประกอบการด้านตลาด (ราย)	รวมทุกประเภท (ราย)
	พร้อมลงทุน (แปลง)	ร่วมลงทุน (แปลง)	ไม่พร้อมลงทุน (แปลง)	รวม (แปลง)	พร้อมลงทุน (ราย)	ร่วมลงทุน (ราย)	ไม่พร้อมลงทุน (ราย)	รวม (ราย)			
๑. กรุงเทพมหานคร	๖๒	๓๙	๓๐๕	๒๐๕	๒	๓	๑	๔	๘	๑	๒๑๘
๒. นนทบุรี	๓๓๕	๘	๗๒	๒๑๕	๓	๓	๓	๙	๒	๔	๒๒๘
๓. ปทุมธานี	๑๒๘	๑๗	๖๓	๒๐๖	๐	๐	๐	๐	๓	๑	๒๑๐
๔. สมุทรสาคร	๒๒	๖	๑๗๒	๒๐๐	๔	๓	๑๗	๒๔	๖	๑๘	๒๔๘
๕. สมุทรปราการ	๔๕	๕	๓๐๓	๒๐๓	๑๘	๓	๑๕	๓๖	๔	๘	๒๕๑
รวมทุกจังหวัด	๕๙๒	๗๕	๕๑๒	๑,๐๒๙	๒๗	๘	๓๖	๗๑	๒๓	๓๒	๑,๐๕๕

ข้อมูล ณ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๗

๖.๓ ผลการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching)

การจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching) เป็นการเรียนรู้การออกแบบฟาร์มโมเดล การวางแผนตลาด และการจัดทำข้อตกลงร่วมหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง เพื่อการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาพื้นที่เกษตรเขตเมือง และจัดทำเป็นหนังสือข้อตกลงการเป็นหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง ซึ่งผลจากการ Matching ทั้ง ๕ จังหวัดเป้าหมายนำร่อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ผลดำเนินการดังนี้

• สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ดำเนินการจัดแบ่งการจัดเวทีออกเป็น ๒ ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมงานรวมทั้งสิ้น จำนวน ๓๐๘ ราย ภายในงานมีภาคการตลาดได้แก่ ตลาดไท ร่วมให้ความรู้ด้านความต้องการและมาตรฐานผลผลิตตามตลาดต้องการ และการจัดแสดงเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ อาทิ เช่น

- การจัดแสดงเทคโนโลยีการให้น้ำแบบ แอร์โรว์ โฟนิค โดย ทีวี กระโหลกกะลา โดยนำแบบจำลองระบบการให้น้ำแบบน้ำขึ้น น้ำลง

- การจัดแสดงการพัฒนาเทคโนโลยี โครงข่าย IOT และ Platform โดย บริษัท เอช ไอ พี โกวบอล จำกัด

- การจัดแสดงการออกแบบติดตั้ง อุปกรณ์ระบบน้ำสำหรับโรงเรือนอัจฉริยะ บริษัท เทิร์นคีย์ คอมมูนิเคชั่น เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

- การจัดแสดงเทคโนโลยีการปลูกพืชในระบบปิดด้วยแสง LED โดย บริษัท ซีวีคโอโรเทค จำกัด

ซึ่งผลจากการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching) พบว่า

๑) เจ้าของที่ดินและเกษตรกรบริหารจัดการแปลง (Start up CEO) ร่วมกันดำเนินการออกแบบฟาร์มโมเดลและพร้อมร่วมลงทุน จำนวน ๒ ราย

๒) เจ้าของที่ดินและเจ้าของนวัตกรรม/ระบบเกษตรอัจฉริยะ พร้อมนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในแปลง จำนวน ๘ ราย

๓) เจ้าของที่ดินและวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการด้านตลาด พร้อมนำผลผลิตจากแปลงไปจำหน่าย จำนวน ๑ ราย

โดยดำเนินการทำข้อตกลงร่วมหุ้นส่วนเกษตรเขตเมืองเพื่อการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาพื้นที่เกษตรเขตเมือง และจัดทำเป็นหนังสือข้อตกลงการเป็นหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง

•สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี

ดำเนินการจัดกิจกรรมการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจ ร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง จำนวน ๑ ครั้ง โดยมีเกษตรกร เจ้าของที่ดิน ผู้ประกอบการ เจ้าของนวัตกรรม ผู้รวบรวมผลผลิต และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมงาน จำนวน ๓๐๐ ราย มีการจัดแสดงนิทรรศการเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ อาทิ เช่น

- นิทรรศการสถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัย โดย ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรม จังหวัดนนทบุรี (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

- นิทรรศการภาคเอกชน ประกอบด้วย บริษัทโคโมมิ จำกัด บริษัท อีซี (๒๐๑๘) จำกัด บริษัท ดับเบิลเอ็ม เทคโนโลยี แมนเนจเม้นท์ และบริษัท เอส.เค. สมาร์ทฟาร์ม แอนด์ การ์เด็น จำกัด

- นิทรรศการ การบริหารจัดการด้านการตลาดโดย บริษัท ไทย แอ็กโกร เอ็กสเซนจ์ จำกัด (ตลาดไท) นอกจากนี้แล้วได้จัดเวทีเสวนาเชิงอภิปราย ในหัวข้อเรื่อง “ทิศทางการสร้างการรับรู้และขับเคลื่อนการเกษตรสู่เมืองอัจฉริยะ” ซึ่งผลจากการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching) พบว่า

๑) เจ้าของที่ดินและเกษตรกรบริหารจัดการแปลง (Start up CEO) ร่วมกันดำเนินการออกแบบฟาร์มโมเดลและพร้อมร่วมลงทุน จำนวน ๓ ราย

๒) เจ้าของที่ดินและเจ้าของนวัตกรรม/ระบบเกษตรอัจฉริยะ พร้อมนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในแปลง จำนวน ๒ ราย

๓) เจ้าของที่ดินและวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการด้านตลาด พร้อมนำผลผลิตจากแปลงไปจำหน่าย จำนวน ๔ ราย

โดยได้ดำเนินการทำข้อตกลงร่วมหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง เพื่อการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาพื้นที่เกษตรเขตเมือง และจัดทำเป็นหนังสือข้อตกลงการเป็นหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรีได้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จำนวน ๖ อำเภอ ดำเนินการขยายผลการขับเคลื่อนการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching) ตามแต่ละอำเภอทำให้เกิดการจับคู่ธุรกิจเพิ่มขึ้น ดังนี้

๑) เจ้าของที่ดินและเกษตรกรบริหารจัดการแปลง (Start up CEO) ร่วมกันดำเนินการออกแบบฟาร์มโมเดลและพร้อมร่วมลงทุน จำนวน ๔๕ ราย

๒) เจ้าของที่ดินและเจ้าของนวัตกรรม/ระบบเกษตรอัจฉริยะ พร้อมนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในแปลง จำนวน ๓๓ ราย

๓) เจ้าของที่ดินและวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการด้านตลาด พร้อมนำผลผลิตจากแปลงไปจำหน่าย จำนวน ๒๖ ราย

•สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี

ดำเนินการจัดแบ่งการจัดเวทีออกเป็น ๒ ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมงานรวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๑๐ ราย ภายในงานมีการจัดกิจกรรมเสวนา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมือง ในหัวข้อ “ทำอย่างไรให้ปทุมธานีเป็นเมืองเกษตรอัจฉริยะ” โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมเสวนา ประกอบด้วย บริษัท ซีพีแรม จำกัด ตลาดไท บริษัท ผักตोकเตอร์ จำกัด ธนาครเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) และเกษตรกรต้นแบบ ซึ่งผลจากการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching) พบว่า

๑) เจ้าของที่ดินและเจ้าของนวัตกรรม/ระบบเกษตรอัจฉริยะ พร้อมนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในแปลง จำนวน ๓ ราย

๒) เจ้าของที่ดินและวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการด้านตลาด พร้อมนำผลผลิตจากแปลงไปจำหน่าย จำนวน ๑ ราย

โดยดำเนินการทำข้อตกลงร่วมหุ้นส่วนเกษตรเขตเมืองเพื่อการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาพื้นที่เกษตรเขตเมือง และจัดทำเป็นหนังสือข้อตกลงการเป็นหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง

•สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร

ดำเนินการจัดแบ่งการจัดเวทีออกเป็น ๒ ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมงานรวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๐๐ ราย ภายในงานมีการจัดเวทีเสวนาในหัวข้อ “ทางเลือกกิจกรรมต้นแบบเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ” และมีการจัดแสดง นิทรรศการเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ อาทิ เช่น

- นิทรรศการระบบน้ำอัจฉริยะ (Handy sense) จากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดสมุทรสาคร

- นิทรรศการมะเขือเทศและเมล่อนในโรงเรือนแบบครบวงจร โดย นายสมศักดิ์ เกิดเปี่ยม เกษตรกรต้นแบบอำเภอเมืองสมุทรสาคร

- นิทรรศการนวัตกรรมระบบ IOT เทคโนโลยีเพื่อการเกษตรอย่างง่าย จากผู้สมัครนวัตกรรม นายพีรพล โพลดพลัด อำเภอบ้านแพ้ว

- นิทรรศการนวัตกรรมโรงเรือนอัจฉริยะ ด้วยระบบแสงประดิษฐ์ LEDs จากบริษัทซีวีก อโกรเทค จำกัด ซึ่งผลจากการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching) พบว่า

๑) เจ้าของที่ดินและเกษตรกรบริหารจัดการแปลง (Start up CEO) ร่วมกันดำเนินการ ออกแบบฟาร์มโมเดลและพร้อมร่วมลงทุน จำนวน ๔ ราย

๒) เจ้าของที่ดินและเจ้าของนวัตกรรม/ระบบเกษตรอัจฉริยะ พร้อมนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปใช้ในแปลง จำนวน ๖ ราย

๓) เจ้าของที่ดินและวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการด้านตลาด พร้อมนำผลผลิตจากแปลงไปจำหน่าย จำนวน ๑๘ ราย

โดยดำเนินการทำข้อตกลงร่วมหุ้นส่วนเกษตรเขตเมืองเพื่อการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนา พื้นที่เกษตรเขตเมือง และจัดทำเป็นหนังสือข้อตกลงการเป็นหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง

•สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรปราการ

ดำเนินการจัดกิจกรรมการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจ ร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง จำนวน ๑ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมงานรวม จำนวน ๓๑๒ ราย ซึ่งประกอบด้วย ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๒๑๔ ราย บริษัทนวัตกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๙๘ ราย ภายในงานมีกิจกรรมเสวนาเรื่อง “การพัฒนาฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง” และนำเสนอต้นแบบ “นวัตกรรมระบบเกษตรอัจฉริยะ” โดย บริษัทนวัตกรรมระบบเกษตรอัจฉริยะ ๔ บริษัท ได้แก่ บริษัท FarmD ASIA บริษัท เอช ไอ พี โกลบอล จำกัด บริษัท เทิร์นคีย์ คอมมูนิเคชั่น เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัท ซีวิค อโกรเทค จำกัด ซึ่งผลจากการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching) พบว่า

๑) เจ้าของที่ดินและเกษตรกรบริหารจัดการแปลง (Start up CEO) ร่วมกันดำเนินการออกแบบฟาร์มโมเดลและพร้อมร่วมลงทุน จำนวน ๑๘ ราย

๒) เจ้าของที่ดินและเจ้าของนวัตกรรม/ระบบเกษตรอัจฉริยะ พร้อมนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในแปลง จำนวน ๔ ราย

๓) เจ้าของที่ดินและวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการด้านตลาด พร้อมนำผลผลิตจากแปลงไปจำหน่าย จำนวน ๘ ราย

โดยดำเนินการทำข้อตกลงร่วมหุ้นส่วนเกษตรเขตเมืองเพื่อการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาพื้นที่เกษตรเขตเมือง และจัดทำเป็นหนังสือข้อตกลงการเป็นหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง (ตารางที่ ๑)

ดังนั้น ผลการจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching) จึงช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ระบบน้ำอัจฉริยะ และการปลูกพืชในระบบปิด ซึ่งเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดการลงทุนร่วมกัน และก่อให้เกิดการทำข้อตกลงหุ้นส่วนเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจและเกษตรกร ตลอดจนสร้างความสำคัญของการพัฒนาเกษตรกรรมในเขตเมือง และส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในภาคการเกษตรมากขึ้น

๖.๔ ผลการดำเนินการผลิตตามแผนธุรกิจครบวงจร (ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้)

การผลิตตามแผนธุรกิจครบวงจรที่เน้น "ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้" มุ่งเน้นการผลิตสินค้าหรือบริการที่ตอบสนองความต้องการของตลาดเป็นหลัก โดยมีการนำนวัตกรรมมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ให้กับธุรกิจ โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความต้องการของตลาด ผลิตสินค้าที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ เช่น การร่วมมือกับร้านค้าและตลาด เพื่อเพิ่มโอกาสในการจำหน่าย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจึงก่อให้เกิดเกษตรต้นแบบที่มีการผลิตตามแผนธุรกิจครบวงจรในพื้นที่ ๕ จังหวัดนาร่อง คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ดังนี้

• สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร

แปลงต้นแบบของ คุณนพมาส มณีขาว โดยแปลงดังกล่าวตั้งอยู่เลขที่ ๓/๖ ถนนสามวา แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร เนื้อที่จำนวน ๔๐ ไร่ สภาพพื้นที่เดิมมีลักษณะนาร้างเก่า ที่ผ่านมาเจ้าของที่ดินมีแผนการพัฒนาพื้นที่เป็นการค้าและพัฒนาเป็นตลาด โดยปี ๒๕๖๓ ได้เกิดสถานการณ์โควิด ๑๙ ทำให้ที่ดินถูกปล่อยรกร้างว่างเปล่า มีการทำเกษตรในที่ดินบ้างเป็นส่วน ๆ ต่อมา ปี ๒๕๖๖ สำนักงานเกษตรพื้นที่ ๑ ได้เข้าร่วมวางแผนการผลิต โดยแบ่งพื้นที่การใช้ที่ดินออกเป็น ๕ ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ ๑ อยู่อาศัยและพืชผักสวนครัว
- ส่วนที่ ๒ ได้แก่ แนวถนน
- ส่วนที่ ๓ ได้แก่ พื้นที่ปลูกพืชจำนวน ๒๕ ร่อง
- ส่วนที่ ๔ ได้แก่ พื้นที่ปลูกไม้ผลจำนวน ๒๙ ร่อง
- ส่วนที่ ๕ ได้แก่ พื้นที่กักเก็บน้ำ และบำบัดน้ำเสีย

นวัตกรรมที่นำมาใช้ประโยชน์ภายในแปลง ได้แก่ การใช้โซล่าเซลล์ เพื่อสูบน้ำเข้าแปลง และการใช้ระบบการให้น้ำอัจฉริยะ เพื่อควบคุมการให้น้ำในแปลงผลไม้ สำหรับผลตอบแทนรวมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน ๓ ปี หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ประมาณ ๒๓,๔๐๐ บาท ซึ่งเป็นรายได้จากจำหน่ายไม้ผล เช่น กล้วย เป็นต้น

•สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี

แปลงต้นแบบของ คุณกำพล วงศ์ตรีเนตรกุล นักธุรกิจด้านการผลิตเส้นไหมและทอผ้าไหม เพื่อการส่งออก โดยมีที่ดินอยู่ประมาณ ๒๔ ไร่ ที่หมู่ ๓ ตำบลคลองข่อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และมีแนวคิดที่จะเปลี่ยนที่ดินแปลงนี้ให้เป็นสวนทุเรียนวิถีนนท์ จึงได้เกิดเป็นความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่แปลงนี้ให้เป็น “สวนทุเรียนวิถีนนท์ ผสมผสานนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร” ร่วมกับคุณโชคดี นนทสวัสดิ์ศรี และมีแนวคิดที่จะให้สวนทุเรียนนนท์แห่งนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจอีกด้วย สำหรับการพัฒนาพื้นที่ดำเนินการ ดังนี้

- ปรับพื้นที่เกษตร ยกร่องสวน ปลุกทองหลางน้ำเป็นพืชพี่เลี้ยง
- ปลุกพืชเปลือกสวน (กล้วยหอม, กล้วยเล็บมือนาง)
- ขุดบ่อน้ำ ปูแผ่นพลาสติกรองพื้นเพื่อกันน้ำเค็ม
- ติดตั้งระบบท่อน้ำ
- ยกโคก โดยฝังท่อระบายอากาศใต้โคนรากและเจาะท่อให้ปุ๋ย

นวัตกรรมที่นำมาใช้ประโยชน์ภายในแปลง ได้แก่ การปลูกแบบ airplot การติดตั้งระบบท่อน้ำ และฝังท่อระบายอากาศใต้โคนรากและเจาะท่อให้ปุ๋ย สำหรับผลตอบแทนรวมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน ๓ ปี หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ประมาณ ๘๓,๕๐๐ บาท ซึ่งเป็นรายได้จากจำหน่ายไม้ผล ผักสลัด และข้าวโพดฝักอ่อน

•สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี

แปลงต้นแบบของ นายวิบูลย์ บ่อน้ำเขียว ซึ่งมีลูกสาวคือ นางสาวศิริพร บ่อน้ำเขียว เป็นผู้ลงมือทำการเกษตร ซึ่งแต่เดิมลูกสาวทำอาชีพเป็นพนักงาน office รายได้หลายหมื่นบาทต่อเดือน และมองเห็นศักยภาพของพื้นที่ที่มีอยู่เดิมของคุณพ่อที่ทำเกษตรแบบผสมผสานและนำมาต่อยอด จึงดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรประมาณ ๓ ไร่ ๒ งาน มาทำเป็นโรงเรือนปลูกพืชและมีระบบให้น้ำอัจฉริยะ มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ประโยชน์ภายในแปลง ได้แก่ อุปกรณ์ในการวัดค่าน้ำ อุปกรณ์ในการวัดค่าดิน และเทคโนโลยีการตลาดออนไลน์ เน้นตลาดนำการผลิต เพิ่มรายได้จากหลายส่วน ลดความเสี่ยงจากการผลิต เน้นการผลิตที่มีคุณภาพทำน้อยได้มาก โดยตั้งเป้าหมายในการเป็นศูนย์เรียนรู้ของชุมชน เป็น model ต้นแบบในพื้นที่ สำหรับผลตอบแทนรวมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปีที่ ๑ หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ประมาณ ๔๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นรายได้จากจำหน่ายตัวไส้เดือน มูลไส้เดือน อุปกรณ์การเลี้ยงไส้เดือน ผักเพื่อสุขภาพ และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่างๆ แหนแดง

•สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร

แปลงต้นแบบของ นายสมศักดิ์ เกิดเปี่ยม โดยมีความคิดว่าทำเกษตรที่ใช้พื้นที่น้อยให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงปรับเปลี่ยนพื้นที่ ๓ ไร่ ๒ งาน ๖๕ ตารางวา ที่มีลักษณะเป็นดินลูกรังโรยหินคลุก มาทำโรงเรือนปลูกพืช ซึ่งประกอบด้วย โรงเรือนเมล่อน จำนวน ๒ โรงเรือน โรงเรือนมะเขือเทศ จำนวน ๑ โรงเรือน และโรงเรือนผักสลัด จำนวน ๑ โรงเรือน และนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ประโยชน์ภายในแปลง เช่นระบบ timer อุปกรณ์ทางไฟฟ้าที่ใช้ในการควบคุมเวลาการทำงานของอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่ผู้ใช้งานต้องการ และการตั้งเวลาอัตโนมัติสำหรับระบบการพ่นยาอัตโนมัติ สำหรับเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวในระยะต่อไปนั้น ต้องการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเป็นจุดรวบรวมจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรแบบครบวงจร เช่น อุปกรณ์การเกษตร ระบบการเลี้ยงพันธุ์พืชผัก เช่น เมล่อน มะเขือเทศ ผักไฮโดรโปนิิกส์ เป็นต้น

•สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรปราการ

แปลงต้นแบบของ นางอัมพร แสงฤทธิ์ โดยทำการปรับเปลี่ยนพื้นที่ ๖ ไร่ มาทำเกษตรเขตเมือง โดยเริ่มจากการพัฒนาพื้นที่ที่ว่างเปล่า ทำการขุดคูยกร่อง และปรับพื้นที่ขุดคลองเพื่อกักเก็บน้ำ และทำการปลูกพืช ได้แก่ ไม้ผล ผักเคล กระเจี๊ยบ และแปลงปลูกผักบุ้ง นวัตกรรมที่นำมาใช้ประโยชน์ภายในแปลง โดยการนำพลังงานโซล่าเซลล์เพื่อควบคุมระบบน้ำภายในแปลง สำหรับผลตอบแทนรวมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน ๓ ปี หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ประมาณ ๒๒๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นรายได้จากจำหน่ายไม้ผล ผักเคล กระเจี๊ยบ และผักบุ้ง

การดำเนินการตามแผนธุรกิจครบวงจรที่เน้น "ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้" มีการบูรณาการอย่างเห็นได้ชัดระหว่างการผลิต นวัตกรรม และการตอบสนองความต้องการของตลาด นอกจากนี้ การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการขยายตลาดและสร้างรายได้ต่อไปในอนาคต ดังนั้น การดำเนินงานใน ๕ จังหวัดนำร่องถือเป็นแบบอย่างที่ดีที่สามารถนำไปใช้เป็นโมเดลในพื้นที่อื่น ๆ ได้

๖.๕ ผลการดำเนินงานจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมือง

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรในพื้นที่เมือง เนื่องจากการเปิดโอกาสให้เกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้มาแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการผลิตทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ตัวแทนเจ้าของที่ดินหุ้นส่วนธุรกิจเกษตร ตัวแทนเกษตรกรผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การขยายผลการพัฒนาเกษตรเขตเมืองในระยะต่อไป ดังนี้

• สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ ๑ จังหวัดชัยนาท

ดำเนินงานจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมือง ณ สวนปามี ๙๘ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมทั้งหมด ๑๐๘ คน ซึ่งการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดังกล่าวเป็นการนำเสนอ และแลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานเกษตรเขตเมืองสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ได้แก่

- จังหวัดนนทบุรี แปลงเกษตรกรต้นแบบเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ อำเภอปากเกร็ด โดยคุณกำพล วงศ์ตรีเนตรกุล

- จังหวัดปทุมธานี แปลงเกษตรกรต้นแบบเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดย นางสาวศิริพร บ่อน้ำเขียว

- กรุงเทพมหานคร แปลงเกษตรกรต้นแบบเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ เขตมีนบุรี โดยนางนพมาศ มณีขาว

นอกจากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วภายในงานมีการนำเสนอนิทรรศการความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่

- บริษัท ดับเบิล เอ็ม เทคโนโลยี แมนเนจเม้นท์ จำกัด เรื่องระบบการบริหารจัดการฟาร์มที่เป็นเครื่องมือในการควบคุมการเพาะปลูก ควบคุมคุณภาพบริหารต้นทุนการเพาะปลูกในแต่ละรอบการผลิต และรองรับการตรวจสอบย้อนกลับได้อย่างแม่นยำ สะดวกรวดเร็ว

- บริษัท ซีพีเอส อะกริ จำกัด เรื่อง เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล Super App "ฟ้าฝน" และ สถานีวัดสภาพอากาศ ฝุ่น และคาร์บอนอัจฉริยะ

- ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านวิศวกรรมเกษตร จังหวัดชัยนาท วิศวกรรมเกษตรกับเกษตรอัจฉริยะ โรงเรือนอัจฉริยะสำหรับการปลูกผักแบบยกแคร่ ระบบสูบน้ำอัจฉริยะ และระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

รวมทั้งได้ศึกษาดูงานแปลงทุเรียนและอินทผลัมของเกษตรกรต้นแบบ นายสุเทพ กังเกียรติกุล ในนามสวนปามี ๙๘

• สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี

ดำเนินงานจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมือง ณ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี มีการนำเสนอเรื่อง “การบริหารจัดการแปลงด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะ (Handy Sense)” โดยผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดสมุทรสาคร และนำเสนอเรื่อง “การทำตลาดออนไลน์ และการทำเกษตรเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร” โดย Young Smart Farmer จังหวัดสมุทรสาคร ตลอดจนการถอดองค์ความรู้จากนายสมศักดิ์ เกิดเปี่ยม เกษตรกรต้นแบบด้านการปลูกพืชในโรงเรือน และการให้น้ำและปุ๋ยด้วยระบบอัตโนมัติ และนายอนุชา ผลอิน เกษตรกรต้นแบบด้านการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์และการปลูกมะพร้าว เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และขยายผลการพัฒนาเกษตรเขตเมืองในระยะต่อไป

• สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาษตรที่ ๓ จังหวัดระยอง

ดำเนินงานจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมือง ณ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรปราการ โดยนำเสนอแปลงต้นแบบเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ ทั้ง ๖ อำเภอ นำเสนอการพัฒนาแปลงต้นแบบโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดย บริษัท FarmD ASIA จากบริษัทนวัตกรรม/เทคโนโลยี รวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคการศึกษาเพื่อพัฒนาเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ โดย ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และผู้แทนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ และดำเนินการแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ เป้าหมายร่วมของการขับเคลื่อนเกษตรเขตเมือง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ และแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ

การดำเนินงานจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมือง เป็นการยกระดับการเกษตรในพื้นที่เมือง โดยเฉพาะการสนับสนุนเกษตรกรและผู้ประกอบการในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติที่ดีเพื่อขยายผลการพัฒนามีการแบ่งปันประสบการณ์จากเกษตรกรต้นแบบในแต่ละจังหวัด ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการทำการเกษตร การนำเสนอนวัตกรรมด้านการเกษตร เช่น ระบบการบริหารจัดการฟาร์ม และเทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะ ช่วยเพิ่มความเข้าใจและกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดความสนใจในการนำไปใช้จริง ตลอดจนการแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อต่างๆ ช่วยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการระดมสมองและหาแนวทางในการพัฒนาเกษตรเขตเมืองร่วมกัน

๖.๖ สรุปผลการติดตามและผลประเมินโครงการฯ

การติดตามและผลประเมินโครงการฯ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมเกษตรเขตเมือง ซึ่งจะสามารถเพิ่มพื้นที่เกษตรเขตเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความรู้และความเข้าใจให้แก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการเกษตรเขตเมือง นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร เจ้าของที่ดิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเกษตรเขตเมือง รวมถึงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรเขตเมือง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมือง

๖.๖.๑ ผลการติดตาม ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กิจกรรมส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ (Urban Agriculture) ยังพบอุปสรรคหลายประการ ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การสนับสนุน และความพร้อมของผู้เข้าร่วมโครงการ การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมายและสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชน ดังนั้น ผลการติดตาม ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะโครงการฯ จากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมเกษตรที่ ๑ - ๓ และพื้นที่ ๕ จังหวัดน่าน คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ดังนี้

ปัญหา/อุปสรรค

๑) ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์และการเข้าถึงเจ้าของที่ดิน

- การสื่อสารไม่ถึงเจ้าของพื้นที่เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในจังหวัด
- ขาดการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจโครงการอย่างทั่วถึง
- เจ้าหน้าที่ไม่ทราบว่าเป็นเจ้าของที่ดินคือใคร

๒) ความไม่พร้อมและขาดแรงจูงใจของเจ้าของที่ดิน

- ไม่มีความรู้และทักษะทางการเกษตร
- ต้องการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มมูลค่าและรอจำหน่ายมากกว่าทำการเกษตร
- ไม่ต้องการทำบันทึกข้อตกลงในการทำแปลงและแบ่งผลประโยชน์

๓) ปัญหาด้านต้นทุนและการลงทุน

- ต้นทุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์เทคโนโลยีมีราคาสูง
- เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่พร้อมลงทุนเอง ต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงาน
- ระยะเวลาคืนทุนช้า ทำให้ขาดแรงจูงใจในการลงทุน

๔) ข้อจำกัดด้านความรู้และทักษะ

• เกษตรกรขาดความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการบริหารจัดการ
การเกษตร และต้องการที่ปรึกษาให้ความรู้

๕) ปัญหาด้านการบริหารจัดการโครงการ

- ระยะเวลาดำเนินการน้อยเกินไป รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายและการนับจำนวน
ผู้เข้าร่วมโครงการไม่ชัดเจน
- ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างภาคเกษตรและผู้บริโภค ส่งผลต่อการตลาด
และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์
- การจับคู่หุ้นส่วนธุรกิจในแต่ละจังหวัดมีน้อย

ข้อเสนอแนะ

๑) พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ควรส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร
และสร้างเครือข่ายให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

๒) สร้างตลาดและช่องทางการตลาด ต้องมีตลาดที่รองรับผลผลิตทางการเกษตร
ที่เหมาะสม เช่น ตลาดโมเดิร์นเทรด สร้างช่องทางการขายผ่านช่องทางออนไลน์ และเชื่อมโยงผู้ผลิตและผู้บริโภค
โดยจัดเวทีให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคได้พบปะกัน

๓) ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยพัฒนานวัตกรรม
ด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่และสภาพสังคม ส่งเสริมการปลูกผักแนวตั้งเพื่อประหยัดพื้นที่ในเขตเมือง
รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง

๔) สนับสนุนด้านการเงินและแรงจูงใจ โดยจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อต่อยอดระบบอัจฉริยะ
สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับผู้เข้าร่วมโครงการฯ และมีนโยบายสร้างแรงจูงใจ เช่น เงินทุนสนับสนุน
หรือภาษีที่ลดหย่อนที่ชัดเจน

๕) ประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านทุกช่องทาง
ให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำเกษตรเขตเมือง รวมทั้งสร้าง
เครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรในเขตเมืองแต่ละจังหวัด

๖.๖.๒ ผลประเมินโครงการฯ

๑. สรุปข้อมูลแบบสอบถามโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรเขตเมืองอัจฉริยะ ได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายมีจำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ทำแบบสอบถาม มีจำนวน ๑๖๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๓๐ ส่วนเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร มีจำนวน ๔๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗๐ ดังแสดงในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- เกษตรกร	๑๖๕	๗๙.๓๐
- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร	๔๓	๒๐.๗๐
รวม	๒๐๘	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไป (เกษตรกร)

๑. จำแนกตามอายุ

จากข้อมูลพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่กลุ่มอายุสูงกว่าหรือเท่ากับ ๖๑ ปี มีจำนวน ๕๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗๓ รองลงมาคือ ช่วงอายุ ๕๑ – ๖๐ ปี มีจำนวน ๕๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๒ ช่วงอายุ ๔๑ – ๕๐ ปี มีจำนวน ๓๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๖๔ ช่วงอายุ ๓๑ – ๔๐ ปี มีจำนวน ๑๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๐ และช่วงอายุ ๒๑ – ๓๐ ปี มีจำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๑ ดังแสดงในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ จำนวนและร้อยละการจำแนกอายุของเกษตรกร

ช่วงอายุ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- สูงกว่าหรือเท่ากับ ๖๑ ปี	๕๔	๓๒.๗๓
- ช่วงอายุ ๕๑ – ๖๐ ปี	๕๓	๓๒.๑๒
- ช่วงอายุ ๔๑ – ๕๐ ปี	๓๙	๒๓.๖๔
- ช่วงอายุ ๓๑ – ๔๐ ปี	๑๖	๙.๗๐
- ช่วงอายุ ๒๑ – ๓๐ ปี	๓	๑.๘๑
- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ๒๐ ปี	๐	๐
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. จำแนกตามอาชีพหลัก

จากข้อมูลพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกร มีจำนวน ๑๒๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๗ รองลงมาคือ อาชีพรับเงินเดือนประจำ มีจำนวน ๑๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๑ อาชีพธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน ๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๕ อาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๓ อาชีพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีจำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๑ อาชีพรับเหมาก่อสร้าง มีจำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐ และอาชีพข้าราชการบำนาญ มีจำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐ ดังแสดงในตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ จำนวนและร้อยละการจำแนกอาชีพหลักของเกษตรกร

อาชีพหลัก	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- เกษตรกร	๑๒๗	๗๗.๐๐
- รับเงินเดือนประจำ	๑๙	๑๑.๕๑
- ธุรกิจส่วนตัว	๙	๕.๕๕
- รับจ้างทั่วไป	๖	๓.๖๓
- อสม.	๒	๑.๒๑
- รับเหมาก่อสร้าง	๑	๐.๖๐
- ข้าราชการบำนาญ	๑	๐.๖๐
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ ๓ สภาพพื้นที่ดินแปลงที่เข้าร่วมโครงการ

๑. จำแนกตามแปลงที่เข้าร่วมโครงการรายจังหวัด

จากข้อมูลพบว่า จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน ๔๐ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒๕ รองลงมา คือ จังหวัดนนทบุรี มีจำนวน ๓๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๙ ปทุมธานี มีจำนวน ๓๓ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๒๐ สมุทรปราการ มีจำนวน ๓๐ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ และจังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวน ๓๐ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ ดังแสดงในตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ จำนวนและร้อยละการจำแนกจำนวนแปลงที่เข้าร่วมโครงการรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
- กรุงเทพมหานคร	๔๐	๒๔.๒๕
- นนทบุรี	๓๒	๑๙.๓๙
- ปทุมธานี	๓๓	๒๐.๐๐
- สมุทรปราการ	๓๐	๑๘.๑๘
- สมุทรสาคร	๓๐	๑๘.๑๘
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. ประเภทกรรมสิทธิ์

จากข้อมูลพบว่า เกษตรกรถือกรรมสิทธิ์ประเภทโฉนดที่ดิน หรือ น.ส. ๔ จ. มีจำนวน ๑๔๑ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๔๖ รองลงมา คือ ประเภทไม่มีเอกสารสิทธิ์ มีจำนวน ๑๐ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๖ ประเภท สปก. ๔-๐๑ มีจำนวน ๔ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๓ ประเภทเช่า มีจำนวน ๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๑ ประเภทที่ราชพัสดุ มีจำนวน ๑ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐ และประเภทอื่นๆ มีจำนวน ๗ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๔ ดังแสดงในตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ จำนวนและร้อยละการจำแนกประเภทกรรมสิทธิ์

ประเภทกรรมสิทธิ์	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
- โฉนดที่ดิน หรือ น.ส. ๔ จ.	๑๔๑	๘๕.๔๖
- ไม่มีเอกสารสิทธิ์	๑๐	๖.๐๖
- สปก.๔-๐๑	๔	๒.๔๓
- เช่า	๒	๑.๒๑
- ราชพัสดุ	๑	๐.๖๐
- อื่นๆ	๗	๔.๒๔
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๓. ประเภทการถือครองที่ดิน

จากข้อมูลพบว่า เกษตรกรถือครองที่ดินประเภทของตนเอง มีจำนวน ๑๐๖ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๔ รองลงมา คือ ประเภทเช่า มีจำนวน ๓๓ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ประเภทได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ มีจำนวน ๑๘ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๑ และประเภทอื่นๆ มีจำนวน ๘ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๕ ดังแสดงในตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ จำนวนและร้อยละการถือครองที่ดิน

ประเภทการถือครองที่ดิน	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
- ของตนเอง	๑๐๖	๖๔.๒๔
- เช่า	๓๓	๒๐
- ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์	๑๘	๑๐.๙๑
- อื่นๆ	๘	๔.๘๕
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๔. สภาพที่ดินก่อนเข้าร่วมโครงการ

จากข้อมูลพบว่า สภาพที่ดินของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน ๑๑๕ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๐ รองลงมา คือ การใช้ประโยชน์ไม่เต็มศักยภาพ มีจำนวน ๒๙ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๗ และเป็นที่รกร้างว่างเปล่า มีจำนวน ๒๑ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๓ ดังแสดงในตารางที่ ๗

ตารางที่ ๗ จำนวนและร้อยละสภาพที่ดินก่อนเข้าร่วมโครงการ

สภาพที่ดิน	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
- มีการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร	๑๑๕	๖๙.๗๐
- ใช้ประโยชน์ไม่เต็มศักยภาพ	๒๙	๑๒.๕๗
- เป็นที่รกร้างว่างเปล่า	๒๑	๑๒.๗๓
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๕. ประเภทชนิดดิน

จากข้อมูลพบว่า ชนิดดินในสภาพพื้นที่ดินแปลงที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนเหนียว มีจำนวน ๙๑ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๑๕ รองลงมา คือ ดินเหนียว มีจำนวน ๔๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔๕ ดินร่วน มีจำนวน ๒๑ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๓ ดินร่วนปนทราย มีจำนวน ๙ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๖ และดินทราย มีจำนวน ๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๑ ดังแสดงในตารางที่ ๘

ตารางที่ ๘ จำนวนและร้อยละของชนิดดิน

ประเภทชนิดดิน	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
- ดินร่วนปนเหนียว	๙๑	๕๕.๑๕
- ดินเหนียว	๔๒	๒๕.๔๕
- ดินร่วน	๒๑	๑๒.๗๓
- ดินร่วนปนทราย	๙	๕.๔๖
- ดินทราย	๒	๑.๒๑
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๖. ปริมาณน้ำในการทำเกษตร

จากข้อมูลพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำในการทำเกษตรเพียงพอ จำนวน ๑๓๘ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๖๔ รองลงมา คือ ปริมาณน้ำไม่พอใช้ในบางฤดู มีจำนวน ๒๑ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๓ ไม่มีน้ำใช้ มีจำนวน ๔ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๒ และปริมาณน้ำไม่พอใช้ มีจำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๑ ดังแสดงในตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ จำนวนและร้อยละของปริมาณน้ำในการทำเกษตร

ปริมาณน้ำในการทำเกษตร	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
- มีเพียงพอ	๑๓๘	๘๓.๖๔
- ไม่พอใช้ในบางฤดู	๒๑	๑๒.๗๓
- ไม่มีน้ำใช้	๔	๒.๔๒
- ไม่พอใช้	๒	๑.๒๑
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๗. แหล่งน้ำ

จากข้อมูลพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แหล่งน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำสาธารณะ มีจำนวน ๙๖ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑๘ รองลงมา คือ น้ำประปา มีจำนวน ๓๖ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๒ สระหรือบ่อน้ำ มีจำนวน ๒๗ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๖ บ่อบาดาล มีจำนวน ๓ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๒ และอาศัยน้ำฝน มีจำนวน ๓ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๒ ดังแสดงในตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ จำนวนและร้อยละของแหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการทำเกษตร

แหล่งน้ำ	จำนวน (แปลง)	ร้อยละ
- แหล่งน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำสาธารณะ	๙๖	๕๘.๑๘
- น้ำประปา	๓๖	๒๑.๘๒
- สระหรือบ่อน้ำ	๒๗	๑๖.๓๖
- บ่อบาดาล	๓	๑.๘๒
- อาศัยน้ำฝน	๓	๑.๘๒
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ ๔ การเข้าร่วมโครงการฯ

๑. ช่องทางที่เกษตรกรทราบข้อมูลของโครงการ

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรทราบข้อมูลโครงการดังกล่าว จากสำนักงานเกษตรอำเภอ มีจำนวน ๑๐๖ ราย รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ มีจำนวน ๕๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓๐ และสำนักงานเกษตรจังหวัด มีจำนวน ๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๖ ดังแสดงในตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ จำนวนและร้อยละของช่องทางที่เกษตรกรทราบข้อมูลของโครงการ

ช่องทาง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- สำนักงานเกษตรอำเภอ	๑๐๖	๖๔.๒๔
- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่	๕๐	๓๐.๓๐
- สำนักงานเกษตรจังหวัด	๙	๕.๔๖
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. ช่องทางที่เกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการ

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ผ่านสำนักงานเกษตรอำเภอ มีจำนวน ๑๐๖ ราย คิดเป็น ๖๔.๒๔ รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ มีจำนวน ๕๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓๐ และสำนักงานเกษตรจังหวัด มีจำนวน ๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๖ ดังแสดงในตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ จำนวนและร้อยละของช่องทางที่เกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการ

ช่องทาง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- สำนักงานเกษตรอำเภอ	๑๐๖	๖๔.๒๔
- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่	๕๐	๓๐.๓๐
- สำนักงานเกษตรจังหวัด	๙	๕.๔๖
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๓. การเข้าร่วมกิจกรรมเวทีจับคู่หุ้นส่วนของสำนักงานเกษตรจังหวัด/พื้นที่กรุงเทพฯ

จากข้อมูลพบว่า เกษตรกรที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเวทีจับคู่หุ้นส่วนของสำนักงานเกษตรจังหวัด/พื้นที่กรุงเทพฯ มีจำนวน ๑๒๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๕๕ และเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวน ๔๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔๕ ดังแสดงในตารางที่ ๑๓

ตารางที่ ๑๓ จำนวนและร้อยละการเข้าร่วมกิจกรรมเวทีจับคู่หุ้นส่วนของสำนักงานเกษตรจังหวัด/พื้นที่กรุงเทพฯ

กิจกรรมเวทีจับคู่หุ้นส่วน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ได้เข้าร่วม	๑๒๓	๗๔.๕๕
- ไม่ได้เข้าร่วม	๔๒	๒๕.๔๕
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๔. การได้รับความรู้การเพาะปลูกพืช

จากข้อมูลพบว่า เกษตรกรได้รับความรู้การเพาะปลูกพืชจากการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๓๖ รองลงมา จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ศพก.เกษตรต้นแบบ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๐๖ เรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น Internet, Youtube, facebook, Tiktok เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๙๗ ได้รับคำปรึกษาแนะนำจากเกษตรกรหุ้นส่วน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๘ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๘ ดังแสดงในตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔ จำนวนและร้อยละของช่องทางความรู้การเพาะปลูกพืช

ช่องทางความรู้การเพาะปลูกพืช	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- เรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ	๑๒๖	๗๖.๓๖
- จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ศพก. เกษตรต้นแบบ	๑๐๙	๖๖.๐๖
- เรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น Internet, Youtube เป็นต้น	๙๔	๕๖.๙๗
- ได้รับคำปรึกษาแนะนำจากเกษตรกรหุ้นส่วน	๔๖	๒๗.๘๘
- อื่นๆ	๑๓	๗.๘๘

หมายเหตุ: ผู้ทำแบบสอบถามเลือกคำตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ที่มา: จากการคำนวณ

๕. การได้รับคำแนะนำการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิต

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เกษตรกรได้รับคำแนะนำเพื่อนำไปใช้ในการผลิต คือ ระบบน้ำ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๔๒ รองลงมา คือ เทคโนโลยีชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓๐ โรงเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๙๗ อุปกรณ์ควบคุมการให้น้ำการปลูกพืชไร้ดิน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๑ เทคโนโลยีการปลูกพืชแนวตั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๔ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๓

ตารางที่ ๑๕ จำนวนและร้อยละของการได้รับคำแนะนำการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิต

นวัตกรรมและเทคโนโลยี	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ระบบน้ำ	๑๐๓	๖๒.๔๒
- เทคโนโลยีชีวภาพ	๘๓	๕๐.๓๐
- โรงเรือน	๖๑	๓๖.๙๗
- อุปกรณ์ควบคุมการให้น้ำการปลูกพืชไร่นา	๓๔	๒๐.๖๑
- เทคโนโลยีการปลูกพืชแนวตั้ง	๒๓	๑๓.๙๔
- อื่นๆ	๒๒	๑๓.๓๓

หมายเหตุ: ผู้ทำแบบสอบถามเลือกคำตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ที่มา: จากการคำนวณ

๖. การได้รับข้อมูลแหล่งตลาดหรือการจำหน่ายผลผลิตที่เกิดขึ้นจากพื้นที่เข้าร่วมโครงการ

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีข้อมูลตลาดรับซื้อชัดเจน มีจำนวน ๑๑๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๕๑ รองลงมา คือ ไม่มีข้อมูลตลาด มีจำนวน ๔๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๕ และอื่น ๆ มีจำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๔ ดังแสดงในตารางที่ ๑๖

ตารางที่ ๑๖ จำนวนและร้อยละของการได้รับข้อมูลแหล่งตลาดหรือการจำหน่ายผลผลิตที่เกิดขึ้นจากพื้นที่เข้าร่วมโครงการ

ข้อมูลแหล่งตลาด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- มีข้อมูลตลาดรับซื้อชัดเจน	๑๑๘	๗๑.๕๑
- ไม่มีข้อมูลตลาด	๔๑	๒๔.๘๕
- อื่นๆ	๖	๓.๖๔
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๗. การมีแหล่งจำหน่ายผลผลิตจากแปลงที่เข้าร่วมโครงการ

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีแหล่งจำหน่ายผลผลิตอยู่ที่ตลาดในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ รองลงมา คือ มีผู้รวบรวมรับซื้อผลผลิต คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๘ ขายแบบออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๙ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๙ ดังแสดงในตารางที่ ๑๗

ตารางที่ ๑๗ จำนวนและร้อยละของการมีแหล่งจำหน่ายผลผลิตจากแปลงที่เข้าร่วมโครงการ

แหล่งจำหน่ายผลผลิต	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ตลาดในพื้นที่	๑๓๒	๘๐.๐๐
- มีผู้รวบรวมรับซื้อผลผลิต	๔๖	๒๗.๘๘
- ขายออนไลน์	๓๒	๑๙.๓๙
- อื่นๆ	๑๕	๙.๐๙

หมายเหตุ: ผู้ทำแบบสอบถามเลือกคำตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ ๕ ผลที่ได้รับหลังจากการเข้าร่วมโครงการ

๑. ลักษณะพื้นที่ที่มีการผลิตทางการเกษตร

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่พื้นที่เกษตรกรเริ่มมีผลผลิตจำหน่ายได้แล้ว มีจำนวน ๑๐๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๔๒ รองลงมา คือ อยู่ระหว่างการเพาะปลูก มีจำนวน ๔๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๕ อยู่ระหว่างการปรับปรุงพื้นที่หรือสร้างโรงเรือน มีจำนวน ๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๗ และยังไม่ได้ดำเนินการใด ๆ มีจำนวน ๑๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๖ ดังแสดงในตารางที่ ๑๘

ตารางที่ ๑๘ จำนวนและร้อยละของลักษณะพื้นที่ที่มีการผลิตทางการเกษตร

ลักษณะการผลิตทางการเกษตร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- เริ่มมีผลผลิตจำหน่ายแล้ว	๑๐๓	๖๒.๔๒
- อยู่ระหว่างการเพาะปลูก	๔๑	๒๔.๘๕
- อยู่ระหว่างการปรับปรุงพื้นที่หรือสร้างโรงเรือน	๑๑	๖.๖๗
- ยังไม่ได้ดำเนินการใดๆ	๑๐	๖.๐๖
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. สินค้าที่ทำการผลิตภายในแปลงที่เข้าร่วมโครงการ

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่สินค้าที่ทำการผลิตภายในแปลงที่เข้าร่วมโครงการ คือ พืชผัก คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๙๔ รองลงมา คือ ไม้ผล คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๖ ไม้ยืนต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๒ ไม้ดอกไม้ประดับ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๒ พืชไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๑ เห็ด คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๙ ประมง คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๗ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๖ และเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๓ ดังแสดงในตารางที่ ๑๙

ตารางที่ ๑๙ จำนวนและร้อยละของสินค้าที่ทำการผลิตภายในแปลงที่เข้าร่วมโครงการ

สินค้าที่ผลิตภายในแปลง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- พืชผัก	๘๙	๕๓.๙๔
- ไม้ผล	๗๖	๔๖.๐๖
- ไม้ยืนต้น	๑๙	๑๑.๕๒
- ไม้ดอกไม้ประดับ	๑๙	๑๑.๕๒
- พืชไร่	๑๘	๑๐.๙๑
- เห็ด	๑๕	๙.๐๙
- ประมง	๑๑	๖.๖๗
- อื่นๆ	๑๐	๖.๐๖
- เลี้ยงสัตว์	๕	๓.๐๓

หมายเหตุ: ผู้ทำแบบสอบถามเลือกคำตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ที่มา: จากการคำนวณ

๓. การมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีการจำหน่ายผลผลิตสามารถสร้างรายได้เพิ่มได้ มีจำนวน ๑๑๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๐๙ และบางส่วนยังไม่มีผลผลิตจำหน่าย มีจำนวน ๕๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙๑ ดังแสดงในตารางที่ ๒๐

ตารางที่ ๒๐ จำนวนและร้อยละของการมีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการ

การจำหน่ายผลผลิต	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- มีการจำหน่ายผลผลิตสร้างรายได้เพิ่มแล้ว	๑๑๔	๖๙.๐๙
- ยังไม่มีผลผลิตจำหน่าย	๕๑	๓๐.๙๑
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๔. การคาดการณ์ของรายได้จากแปลงที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗

จากข้อมูลพบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ส่วนใหญ่เกษตรกรคาดการณ์ว่าจะมีรายได้ อยู่ที่ประมาณ ๑ - ๕๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒๗ รองลงมา คือ ยังไม่มีรายได้ มีจำนวน ๒๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๕ รายได้ ๕๐,๐๐๑ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๑ และรายได้ที่มากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๒๗ ดังแสดงในตารางที่ ๒๑

ตารางที่ ๒๑ จำนวนและร้อยละของการคาดการณ์ของรายได้จากแปลงที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗

การคาดการณ์ของรายได้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ๑ - ๕๐,๐๐๐ บาท	๑๑๑	๖๗.๒๗
- ไม่มีรายได้	๒๕	๑๕.๑๕
- ๕๐,๐๐๑ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท	๑๗	๑๐.๓๑
- มากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท	๑๒	๗.๒๗
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๕. การสร้างรายได้เมื่อทำการผลิตเกษตรเขตเมืองอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลพบว่า ความเห็นของเกษตรกรเมื่อทำการผลิตเกษตรเขตเมืองอย่างต่อเนื่อง จะสร้างรายได้ที่คุ้มค่าการลงทุนในปีที่ ๒ หรือ ปีที่ ๓ มีจำนวน ๖๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๓๙ รองลงมา คือ คุ้มค่าในการลงทุนภายใน ๕ ปี มีจำนวน ๓๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๔๒ ไม่คุ้มค่าการลงทุน/ไม่แน่ใจ ผลตอบแทน มีจำนวน ๓๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๙ คุ้มค่าการลงทุนตั้งแต่ปีแรก มีจำนวน ๒๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๓ และคุ้มค่าการลงทุนภายใน ๑๐ ปี มีจำนวน ๑๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๖

ตารางที่ ๒๒ จำนวนและร้อยละของการสร้างรายได้เมื่อทำการผลิตเกษตรเขตเมืองอย่างต่อเนื่อง

การสร้างรายได้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- คุ้มค่าการลงทุนในปีที่ ๒ หรือปีที่ ๓	๖๕	๓๙.๓๙
- คุ้มค่าในการลงทุนภายใน ๕ ปี	๓๗	๒๒.๔๒
- ไม่คุ้มค่าการลงทุน/ไม่แน่ใจผลตอบแทน	๓๒	๑๙.๓๙
- คุ้มค่าการลงทุนตั้งแต่ปีแรก	๒๑	๑๒.๗๓
- คุ้มค่าการลงทุนภายใน ๑๐ ปี	๑๐	๖.๐๖
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๖. การได้รับประโยชน์จากการลดภาระภาษีที่ดินเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการลดภาระภาษีที่ดินเพื่อการเกษตร มีจำนวน ๘๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๒ และเกษตรกรที่ไม่ได้ประโยชน์จากภาระภาษี มีจำนวน ๘๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๔๘ ดังแสดงในตารางที่ ๒๒

ตารางที่ ๒๒ จำนวนและร้อยละของการได้รับประโยชน์จากการลดภาระภาษีที่ดินเพื่อการเกษตร

ด้านภาระภาษี	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ได้ลดภาระภาษี	๘๕	๕๑.๕๒
- ไม่ได้ประโยชน์จากภาระภาษี	๘๐	๔๘.๔๘
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๗. การได้รับประโยชน์ด้านอื่นจากการเข้าร่วมโครงการฯ

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรจะได้รับประโยชน์ด้านการมีอาหารบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘๕ รองลงมา คือ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ที่ดิน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๑๕ การสร้างพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๙๔ มีกิจกรรมสร้างอาชีพและจ้างงาน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ แหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๑ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๗ ดังแสดงในตารางที่ ๒๓

ตารางที่ ๒๓ จำนวนและร้อยละของการได้รับประโยชน์ด้านอื่นจากการเข้าร่วมโครงการฯ

ประโยชน์ด้านอื่น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- มีอาหารบริโภคในครัวเรือน	๑๐๗	๖๔.๘๕
- สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ที่ดิน	๙๑	๕๕.๑๕
- สร้างพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง	๘๙	๕๓.๙๔
- มีกิจกรรมสร้างอาชีพและจ้างงาน	๖๖	๔๐.๐๐
- แหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ	๓๕	๒๑.๒๑
- อื่นๆ	๑๑	๖.๖๗

หมายเหตุ: ผู้ทำแบบสอบถามเลือกคำตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ ๖ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑. แนวคิดของเกษตรกรที่จะขยายผลการทำเกษตรเขตเมืองต่อไป

จากข้อมูลพบว่า แนวคิดของเกษตรกรส่วนใหญ่จะดำเนินการทำเกษตรเขตเมืองอย่างต่อเนื่อง มีจำนวน ๙๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๗๖ รองลงมาคือ นำประสบการณ์ไปเผยแพร่ให้ผู้อื่น มีจำนวน ๔๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗๐ ขยายพื้นที่ทำเกษตรเขตเมืองเพิ่มขึ้น มีจำนวน ๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๗ และเกษตรกรบางส่วนจะไม่ดำเนินการต่อ มีจำนวน ๑๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๘ ดังแสดงในตารางที่ ๒๔

ตารางที่ ๒๔ จำนวนและร้อยละแนวคิดของเกษตรกรที่จะขยายผลการทำเกษตรเขตเมืองต่อไป

แนวคิดของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ดำเนินการต่อเนื่อง	๙๒	๕๕.๗๖
- นำประสบการณ์ไปเผยแพร่ให้ผู้อื่น	๔๙	๒๙.๗๐
- ไม่ทำต่อ	๑๓	๗.๘๘
- ขยายพื้นที่ทำเกษตรเขตเมืองเพิ่มขึ้น	๑๑	๖.๖๗
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการระดับมาก มีจำนวน ๗๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒๔ รองลงมาคือ ระดับปานกลาง มีจำนวน ๕๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓ ระดับมากที่สุด มีจำนวน ๓๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๑ ระดับน้อย มีจำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๑ และระดับน้อยที่สุด มีจำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๑ ทั้งนี้ ความพึงพอใจระดับน้อย และน้อยที่สุด ได้ให้เหตุผลไว้ว่าไม่คุ้มค่าการลงทุน และไม่ช่วยเรื่องราคาภาษีที่ดินแพง ดังแสดงในตารางที่ ๒๕

ตารางที่ ๒๕ จำนวนและร้อยละความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ระดับมาก	๗๓	๔๔.๒๔
- ระดับปานกลาง	๕๕	๓๓.๓๓
- ระดับมากที่สุด	๓๔	๒๐.๖๑
- ระดับน้อย	๒	๑.๒๑
- ระดับน้อยที่สุด	๑	๐.๖๑
รวม	๑๖๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องการให้ภาครัฐและภาคส่วนอื่นมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา (๕ ลำดับสูงสุด)

๑) ขาดงบประมาณสนับสนุนสำหรับการเริ่มต้น และในการลงทุนเพื่อดำเนินกิจกรรม เพราะต้องใช้เงินลงทุนสูง

๒) ด้านการตลาด ต้องการให้มีตลาดรองรับการผลิตสินค้าแบบชัดเจน และช่วยหาตลาดเพิ่มให้มากขึ้น รวมไปถึงช่องทางการทำตลาดออนไลน์

๓) การเข้าถึงนวัตกรรม และเทคโนโลยีของเกษตรกร อยากให้มีการสนับสนุนทั้งในเรื่ององค์ความรู้ และงบประมาณในการใช้เทคโนโลยี

๔) ราคาของผลผลิตตกต่ำ และราคาผันผวน

๕) ต้นทุนการผลิต ปุ๋ย สารเคมี อุปกรณ์ มีราคาแพง

๓. ข้อเสนอแนะอื่น (๕ ลำดับสูงสุด)

- ๑.) อยากให้ภาครัฐมีงบประมาณมาสนับสนุนผู้ที่เข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม เริ่มงบประมาณตั้งต้นให้ ร่วมไปจนถึงการสนับสนุนปัจจัยการผลิต
- ๒.) อยากให้สนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยี และองค์ความรู้ของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจ และเข้าถึงเทคโนโลยีได้
- ๓.) อยากให้ภาครัฐสนับสนุนด้านอุปกรณ์เครื่องมือการเกษตร การทำแปลงระบบอัจฉริยะ โซล่าเซลล์ เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต
- ๔.) เป็นโครงการที่ดีและควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง
- ๕.) อยากให้มีช่องทางการตลาดมารับผลผลิต

ส่วนที่ ๗ ข้อมูลทั่วไป (เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร)

๑. ข้อมูลเพศ

จากข้อมูลพบว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรแบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน ๓๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๗ และเพศชาย จำนวน ๑๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๓ รวมเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวน ๔๓ ราย ดังแสดงในตารางที่ ๒๖

ตารางที่ ๒๖ จำนวนและร้อยละข้อมูลเพศของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร

เพศ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- หญิง	๓๐	๖๙.๗๗
- ชาย	๑๓	๓๐.๒๓
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. ข้อมูลตำแหน่ง

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ตำแหน่งเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ มีจำนวน ๑๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๖ รองลงมา คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ มีจำนวน ๑๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๖ อื่น ๆ (พนักงานราชการ) มีจำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๕ และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ มีจำนวน ๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖๓ ดังแสดงในตารางที่ ๒๗

ตารางที่ ๒๗ จำนวนและร้อยละข้อมูลตำแหน่งของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร

ตำแหน่ง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	๑๘	๔๑.๘๖
- นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	๑๔	๓๒.๕๖
- อื่นๆ (พนักงานราชการ)	๖	๑๓.๙๕
- นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ	๕	๑๑.๖๓
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๓. อายุราชการ

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่อายุราชการของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร อยู่ในช่วง ๑ – ๑๐ ปี มีจำนวน ๒๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๗ รองลงมา ในช่วง ๑๐ – ๒๐ ปี มีจำนวน ๑๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๘ และอายุราชการมากกว่า ๒๐ ปี มีจำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๕ ดังแสดงในตารางที่ ๒๘

ตารางที่ ๒๘ จำนวนและร้อยละข้อมูลอายุราชการของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร

อายุราชการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ๑ – ๑๐ ปี	๒๖	๖๐.๔๗
- ๑๐ – ๒๐ ปี	๑๕	๓๔.๘๘
- มากกว่า ๒๐ ปี	๒	๔.๖๕
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๔. หน่วยงานที่สังกัด

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่หน่วยงานที่สังกัดของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับอำเภอ มีจำนวน ๓๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๑๐ รองลงมาคือ ระดับเขต มีจำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๕ และระดับจังหวัด มีจำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๕ ดังแสดงในตารางที่ ๒๙

ตารางที่ ๒๙ จำนวนและร้อยละข้อมูลหน่วยงานที่สังกัดของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร

หน่วยงานที่สังกัด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ระดับอำเภอ	๓๑	๗๒.๑๐
- ระดับเขต	๖	๑๓.๙๕
- ระดับจังหวัด	๖	๑๓.๙๕
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ ๘ การมีส่วนร่วมดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑. เข้าร่วมประชุมชี้แจงนโยบายและแนวทางขับเคลื่อนโดยผู้บริหารระดับสูงของกรมฯ

จากข้อมูลพบว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรเข้าร่วมประชุมชี้แจงนโยบายและแนวทางขับเคลื่อนโดยผู้บริหารระดับสูงของกรมฯ มีจำนวน ๒๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๗ และมีเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรไม่ได้เข้าร่วมประชุม มีจำนวน ๑๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๓ ดังแสดงในตารางที่ ๓๐

ตารางที่ ๓๐ จำนวนและร้อยละเข้าร่วมประชุมชี้แจงนโยบายและแนวทางขับเคลื่อนโดยผู้บริหารระดับสูง

การเข้าร่วมประชุมชี้แจงนโยบาย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- เข้าร่วมประชุม	๒๖	๖๐.๔๗
- ไม่ได้เข้าร่วมประชุม	๑๗	๓๙.๕๓
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. เข้าร่วมเวทีจับคู่หุ้นส่วนร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching)

จากข้อมูลพบว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรเข้าร่วมเวทีจับคู่หุ้นส่วนร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching) มีจำนวน ๓๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๓๗ และมีเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม มีจำนวน ๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖๓ ดังแสดงในตารางที่ ๓๑

ตารางที่ ๓๑ จำนวนและร้อยละเข้าร่วมเวทีจับคู่หุ้นส่วนร่วมวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดลต้นแบบเกษตรเขตเมือง (Matching)

การเข้าร่วมเวทีจับคู่หุ้นส่วน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- เข้าร่วมกิจกรรม	๓๘	๘๘.๓๗
- ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	๕	๑๑.๖๓
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๓. ได้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมืองของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

จากข้อมูลพบว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมืองของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มีจำนวน ๓๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๓๗ และมีเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม มีจำนวน ๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖๓ ดังแสดงในตารางที่ ๓๒

ตารางที่ ๓๒ จำนวนและร้อยละเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรเขตเมืองของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

การเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- เข้าร่วมกิจกรรม	๓๘	๘๘.๓๗
- ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	๕	๑๑.๖๓
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๔. มีการลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าและให้คำแนะนำแก่เจ้าของที่ดินและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรมีการลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้า และให้คำแนะนำแก่เจ้าของที่ดินและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๓ – ๕ ครั้ง มีจำนวน ๒๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘๔ รองลงมา คือ จำนวนมากกว่า ๕ ครั้ง มีจำนวน ๑๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๓ จำนวน ๑ – ๓ ครั้ง มีจำนวน ๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๘ และจำนวน ๑ ครั้ง มีจำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๕ ดังแสดงในตารางที่ ๓๓

ตารางที่ ๓๓ จำนวนและร้อยละของการลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าและให้คำแนะนำแก่เจ้าของที่ดินและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

การลงพื้นที่ติดตาม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- จำนวน ๓ - ๕ ครั้ง	๒๑	๔๘.๘๔
- จำนวนมากกว่า ๕ ครั้ง	๑๓	๓๐.๒๓
- จำนวน ๑ - ๓ ครั้ง	๗	๑๖.๒๘
- จำนวน ๑ ครั้ง	๒	๔.๖๕
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ ๙ ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานโครงการของเจ้าหน้าที่

๑. ระดับความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมเกษตรกรเขตเมือง

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ระดับความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมเกษตรกรเขตเมืองของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับมาก มีจำนวน ๑๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๑๙ รองลงมา คือ ระดับปานกลาง มีจำนวน ๑๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๖ ระดับมากที่สุด มีจำนวน ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙ และระดับน้อย มีจำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๕ ดังแสดงในตารางที่ ๓๔

ตารางที่ ๓๔ จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมเกษตรกรเขตเมือง

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- มาก	๑๙	๔๔.๑๙
- ปานกลาง	๑๘	๔๑.๘๖
- มากที่สุด	๔	๙.๓๐
- น้อย	๒	๔.๖๕
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่นำไปส่งเสริมเกษตรกรเขตเมือง

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่นำไปส่งเสริมเกษตรกรเขตเมือง อยู่ในระดับมาก มีจำนวน ๒๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๘๑ รองลงมา คือ ระดับปานกลาง มีจำนวน ๑๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๖ ระดับน้อย มีจำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๘ และระดับมากที่สุด มีจำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๕ ดังแสดงในตารางที่ ๓๕

ตารางที่ ๓๕ จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่นำไปส่งเสริมเกษตรกรเขตเมือง

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- มาก	๒๔	๕๕.๘๑
- ปานกลาง	๑๔	๓๒.๕๖
- น้อย	๓	๖.๙๘
- มากที่สุด	๒	๔.๖๕
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๓. ระดับความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง การจัดการธุรกิจและตลาด

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง การจัดการธุรกิจและตลาด อยู่ในระดับมาก มีจำนวน ๒๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๘๑ รองลงมาคือ ระดับปานกลาง มีจำนวน ๑๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๓ ระดับน้อย มีจำนวน ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๐ และระดับมากที่สุด มีจำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๕ ดังแสดงในตารางที่ ๓๖

ตารางที่ ๓๖ จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเขตเมือง การจัดการธุรกิจและตลาด

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- มาก	๒๔	๕๕.๘๑
- ปานกลาง	๑๓	๓๐.๒๓
- น้อย	๔	๙.๓๐
- มากที่สุด	๒	๔.๖๕
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๔. เจ้าหน้าที่ที่มีความต้องการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมเรื่องอะไรบ้าง

- ๔.๑ การส่งเสริมการใช้ระบบเกษตรอัจฉริยะที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย สามารถถ่ายทอดสู่เกษตรกรได้ พร้อมสาธิตการปฏิบัติในพื้นที่จริง
- ๔.๒ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการทำเกษตรเขตเมือง เช่น ระบบน้ำ
- ๔.๓ ช่องทางการตลาดที่เหมาะสมกับการผลิตพืช
- ๔.๔ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายภาษีที่ดิน
- ๔.๕ การลดต้นทุนการผลิต

ส่วนที่ ๑๐ ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ

๑. เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรหรือกรมส่งเสริมการเกษตร มีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะอย่างไร

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร มีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ ในด้านการติดตามให้คำปรึกษา แนะนำการผลิต คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๙ ด้านจับคู่หุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔๔ ด้านให้คำแนะนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิตของแปลงที่เข้าร่วมโครงการ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๗๙ ด้าน ศพก. ให้คำปรึกษา แนะนำด้านวางแผนการผลิต คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘๔ ด้านประชาสัมพันธ์แปลงต้นแบบที่สำเร็จสู่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๑๙ ด้านให้ข้อมูลการเชื่อมโยงตลาดกับกลุ่มเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๖ ด้านมีการจัดทำข้อตกลงหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙๑ ด้านการวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดล คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๕ ด้านอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๘ และด้านขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่อื่น คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๕ ดังแสดงในตารางที่ ๓๗

ตารางที่ ๓๗ จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ

การดำเนินงาน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ติดตามให้คำปรึกษา แนะนำการผลิต	๓๑	๗๒.๐๙
- จับคู่หุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง	๒๙	๖๗.๔๔
- ให้คำแนะนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิตฯ	๒๗	๖๒.๗๙
- ศพก. ให้คำปรึกษา แนะนำด้านวางแผนการผลิต	๒๑	๔๘.๘๔
- ประชาสัมพันธ์แปลงต้นแบบที่เสร็จสู่สาธารณะ	๑๙	๔๔.๑๙
- ให้ข้อมูลการเชื่อมโยงตลาดกับกลุ่มเป้าหมาย	๑๘	๔๑.๘๖
- มีการจัดทำข้อตกลงหุ้นส่วนเกษตรเขตเมือง	๑๒	๒๗.๙๑
- มีการวางแผนออกแบบฟาร์มโมเดล	๖	๑๓.๙๕
- อื่นๆ	๓	๖.๙๘
- ขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่อื่น	๒	๔.๖๕

หมายเหตุ: ผู้ทำแบบสอบถามเลือกคำตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. ความสำเร็จที่เกิดขึ้นมากที่สุดจากการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ

จากข้อมูลพบว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรคิดว่าความสำเร็จที่เกิดขึ้นมากที่สุดจากการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ คือ เกิดต้นแบบสำเร็จในการใช้พื้นที่ มีจำนวน ๑๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๖ รองลงมา คือ มีเครือข่ายการพัฒนาเกษตรในเขตเมือง มีจำนวน ๑๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๔ มีผลผลิตจากแปลงรกร้างว่างเปล่า มีจำนวน ๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๐ และมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม มีจำนวน ๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๐ ดังแสดงในตารางที่ ๓๘

ตารางที่ ๓๘ จำนวนและร้อยละของความสำเร็จที่เกิดขึ้นมากที่สุดจากการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเกษตรเขตเมืองอัจฉริยะ

การดำเนินงาน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- เกิดต้นแบบสำเร็จในการใช้พื้นที่	๑๔	๓๒.๕๖
- มีเครือข่ายการพัฒนาเกษตรในเขตเมือง	๑๓	๓๐.๒๔
- มีผลผลิตจากแปลงรกร้างว่างเปล่า	๘	๑๘.๖๐
- มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม	๘	๑๘.๖๐
รวม	๔๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: จากการคำนวณ

๓. ปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้โครงการไม่ประสบผลสำเร็จ

จากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้โครงการไม่ประสบผลสำเร็จ คือ ขาดงบประมาณหรือปัจจัยให้การสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๐๗ รองลงมา คือ เจ้าของที่ดินไม่มีแหล่งทุนพัฒนาแปลง คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๗ ขาดเกษตรกรมาร่วมพัฒนาแปลงที่ดิน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๓ ขาดองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๖ แปลงที่ดินมีสภาพดินหรือแหล่งน้ำไม่สมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๖ ขาดสื่อประชาสัมพันธ์สู่กลุ่มเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๐ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๘ ดังแสดงในตารางที่ ๓๙

ตารางที่ ๓๙ จำนวนและร้อยละของปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้โครงการไม่ประสบผลสำเร็จ

ปัจจัยหรือสาเหตุ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- ขาดงบประมาณ/ปัจจัยให้การสนับสนุน	๓๔	๗๙.๐๗
- เจ้าของที่ดินไม่มีแหล่งทุนพัฒนาแปลง	๓๐	๖๙.๗๗
- ขาดเกษตรกรมาร่วมพัฒนาแปลงที่ดิน	๑๗	๓๙.๕๓
- ขาดองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม	๑๔	๓๒.๕๖
- แปลงที่ดิน มีสภาพดินหรือแหล่งน้ำไม่สมบูรณ์	๑๐	๒๓.๒๖
- ขาดสื่อประชาสัมพันธ์สู่กลุ่มเป้าหมาย	๘	๑๘.๖๐
- อื่นๆ	๓	๖.๙๘

หมายเหตุ: ผู้ทำแบบสอบถามเลือกคำตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ ๑๑ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑. ข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการบรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจน

จากข้อมูลพบว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานโครงการบรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจน ในเรื่องการเกิดจุดเรียนรู้ต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑๔ เกิดการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่กว้างเปล่าหรือใช้ประโยชน์ไม่เต็มประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๑๖ สร้างกลไกเครือข่ายพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘๔ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและกระทรวง คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๘ เกิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙๑ และเกิดการผลิตสินค้าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๐ ดังแสดงในตารางที่ ๔๐

ตารางที่ ๔๐ จำนวนและร้อยละของข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการบรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจน

ข้อคิดเห็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
- เกิดจุดเรียนรู้ต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ	๒๕	๕๘.๑๔
- เกิดการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่กว้างเปล่าหรือใช้ประโยชน์ไม่เต็มประสิทธิภาพ	๒๒	๕๑.๑๖
- สร้างกลไกเครือข่ายพัฒนาการเกษตรในพื้นที่	๒๑	๔๘.๘๔
- สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและกระทรวง	๑๕	๓๔.๘๘
- เกิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรเพิ่มขึ้น	๑๒	๒๗.๙๑
- เกิดการผลิตสินค้าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น	๘	๑๘.๖๐

หมายเหตุ: ผู้ทำแบบสอบถามเลือกคำตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ที่มา: จากการคำนวณ

๒. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ

- ๑) ขาดงบประมาณเริ่มต้น ในการสนับสนุนให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ
- ๒) เจ้าของที่ดินยังไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ ต้องการทำการเกษตรเพื่อลดหย่อนภาษีเท่านั้น บางรายยังไม่อยากลงทุน และต้องการพัฒนาที่ดินเพื่อประโยชน์ในด้านอื่นมากกว่า
- ๓) เกษตรกรสนใจเข้าร่วมโครงการมีจำนวนน้อย เนื่องจากเกษตรกรไม่ได้อยากทำการเกษตร และไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม
- ๔) คู่มือ ขั้นตอน เงื่อนไข และการดำเนินงานโครงการไม่ชัดเจน
- ๕) ขาดการประชาสัมพันธ์ การสร้างความรับรู้ และความเข้าใจของบุคคลเป้าหมาย

๓. ข้อเสนอแนะอื่น

- ๑) อยากให้มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีการเกษตรให้กับเกษตรกร เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการฯ
 - ๒) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ผ่านสื่อโซเชียลต่าง ๆ ที่เข้าถึงง่าย
 - ๓) การดำเนินโครงการ ไม่ควรกำหนดเป้าหมายจำนวนเกษตรกร ให้เฉพาะเจ้าของที่ดินที่สมัครใจเท่านั้น
 - ๔) การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หรือแปลงต้นแบบของแต่ละพื้นที่
 - ๕) การสร้างหรือจัดทำพัฒนาแปลงของเกษตรกรต้นแบบ อย่างน้อย ๑ แปลงต่อจังหวัด เพื่อให้เห็นสภาพความแตกต่างของแปลงทั้งก่อนและหลังอย่างชัดเจน
-

จัดทำโดย

กลุ่มจัดการฟาร์มและเกษตรกรรมยั่งยืน
กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

ขอขอบคุณ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ จังหวัดชัยนาท
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๓ จังหวัดระยอง
สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร
สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี
สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี
สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร
สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรปราการ
